

НЕ ЗАБЫЦЬ ГЕРОЯЎ ПЕРШАЙ СУСВЕТНАЙ

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Мінадукацыі сумесна з НАН Беларусі вядзецца планавая работа па падрыхтоўцы міжнароднай навуковай канферэнцыі «Першая сусветная вайна ў гістарычным лёсе Еўропы». Арганізацыйным камітэтам пранавана правесці гэтую канферэнцыю ў Вілейцы з наведваннем удзельнікамі канферэнцыі памятных месцаў Вілейшчыны, звязаных з падзеямі Першай сусветнай вайны.

Цэнтральнымі мерапрыемствамі, прымаркаванымі да стагоддзя пачатку Першай сусветнай вайны, стане ўрачыстае адкрыццё мемарыяльнага комплексу па лініі супрацьстаяння 1915-1917 гадоў у г. Смаргоні, якое запланавана сёлетна на 1 жніўня. Тут таксама пройдзе мітынг-рэквіем і тэатралізаванае шоу пры ўдзеле ваенна-гістарычных клубаў і ўніфарміраваных грамадскіх аб'яднанняў.

Цяпер міністарствамі культуры, спорту і турызму, абароны, НАН краіны, аблвыканкамі, Мінгарвыканкамі і іншымі арганізацыямі вядзецца сістэмная работа па выкананні плана мерапрыемстваў. У прыватнасці, у Міністарстве спорту і турызму распрацаваны турыстычныя маршруты «Аўгустоўскі канал у гісторыі Першай і Другой сусветных войнаў», «Пад крыжам Святога Георгія: дарогамі Першай сусветнай вайны», «Першая сусветная вайна на Палессі».

Падзея

КАЛІ ІНІЦЫЯТЫВА ВІТАЕЦЦА

На базе Гомельскага дзяржаўнага абласнога Палаца творчасці дзяцей і моладзі прайшоў IV абласны форум лідараў дзіцячых і моладзевых грамадскіх аб'яднанняў, органаў школьнага самакіравання «Лідары XXI стагоддзя: ініцыятыва — у дзеянні».

На гэты раз на форуме абмеркавалі праблемы наркаманіі і ўжывання псіхактывных рэчываў моладдзю. На мерапрыемства былі запрошаны псіхолагі, прадстаўнікі УУС, пракуратуры, асобы здароўя. Форум праводзіўся ў межах прававога марафону «Я выбіраю жыццё». У якой секцыі працавалі прадстаўнікі абласнога савета старшакласнікаў, лідары БРСМ, дзіцячых сродкаў масавай інфармацыі, беларуска-рэспубліканскай піянерскай арганізацыі і аб'яднанняў праваахоўнай накіраванасці.

Наша задача — «пагузіць» дзяцей у праблему, сёння — у праблему прафільных спажывання наркотику, — расказала намеснік дырэктара Палаца творчасці дзяцей і моладзі Таццяна Беладава. — Таму мы запаралілі да нас жа і студэнтаў з юрыдычнай клінікі ГДУ імя Ф. Скарыны. Яны праводзілі невядлікі трэнінг, які дапамог зразумець пытанне больш глыбока. Потым дзеці павінны былі распрацаваць слоган, сацыяльны ролік або лістоўку, якія ахопліваюць менавіта гэтак зматычнае поле — жыццё без наркотику. Не выключана, што такі продукт потым можа быць размешчаны на білбордах, надрукаваны і г.д. Крамя таго, нашы дзеці распрацоўваюць і свае ініцыятывы, а яшчэ прапаноўваць, акрамя фонду заахоўвання таленавітых, стварыць фонд заахоўвання лідараў. Задача дарослых, якія ўдзельнічаюць у форуме разам з падлеткамі, — расказаць пра ініцыятыву дзяцей і дапамагчы потым у яе рэалізацыі.

Ірына АСТАШКЕВІЧ

ПРАЦУЕМ ПА-НОВАМУ...

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

— У ПК ўпершыню ўключылі раздзел, які рэгулюе працоўныя адносіны ў прафесіянальным спорце. Раскажыце падрабязней пра правілы, па якіх дзевяццацца жывяць спартсменам і іх трэнерам.

— Сапраўды, новым кодэксам урэгуляваны пытанні заключэння і скасавання працоўных дагавораў са спартсменамі і трэнерамі, падставы пераводу спартсмена ад аднаго наймальніка да іншага, асаблівасці рэгулявання працы жанчын-спартсменак і спартсменува ва ўзросце да 16 гадоў.

У прыватнасці, наймальніку дазволена перавесці спартсмена, трэнера з іх пісьмовай згоды да іншага наймальніка не больш чым на адзін год. Гэта магчыма ў выпадках, калі ён не ў стане забяспечыць удзел спартсмена, трэнера ў спартыўных мерапрыемствах. Крамя таго, наймальнік можа абавязаць спартсмена і трэнера, калі тыя звольнены па сваёй жэ вiне, выплаціць яму грашавую кампенсацыю.

Кампенсацыя маральнай шкоды на працоўных спрэчках вагаецца ад аднаго да двух мільёнаў беларускіх рублёў.

Таксама закон рэгулюе працу непаянлетніх спартсменамі. Так, накіраванне спартсменува ва ўзросце ад 14 да 16 гадоў у службовыя камандзіроўкі дапускаецца толькі з іх пісьмовай згоды і пісьмовай згоды аднаго з бацькоў, а спартсменува ва ўзросце ад 16 да 18 гадоў — з іх пісьмовай згоды. На такіх жа ўмовах непаянлетніх спартсменны працяваюцца і да звальнення работ, працягваюцца і ад дзяржаўных свят, у святочныя і выхадныя дні, у начны час.

Крамя агульных, заканадавец прадугледзеў і дадатковыя падставы для звальнення спартсмена: спартыўная дыскваліфікацыя на тэрмін б больш месяцаў; выкарыстанне спартсменам допінгу; недасягненне пэўных спартыўных вынікаў, калі іх дасягненне прадугледжваў працоўны дагавор. Апошняя падстава, дарчы, можа быць прычынай і для скасавання працоўнага дагавора з трэнерам.

— Ці шмат спрэчак паміж работнікамі і наймальнікам разглядаецца ў судах рэспублікі?

— Колькасць такіх спраў вагаецца ад 9 да 12 тысяч за год. Так, летас суды разгледзелі 8647 спраў, якія выцякаюць з працоўных адносін, у 2012-м — 8076, у 2011-м — 9393, у 2010-м — 12714. Памяшчэнне колькасці спраў у параўнанні з 2010 годам абумоўлена зменай заканадаўства аб падведманасці працоўных спрэчак. Сёння асобныя іх віды — у прыватнасці, аб спяганні налічана, але не выплочанай работнікі платы — адразу ж паступаюць да натуральнага. Хацелася б звярнуць увагу, што работнікі, якія звяртаюцца ў суд па абарону сваіх працоўных правоў, звычайна адр дзяржаўнай пошліны і іншых судовых выдаткаў.

— Якая катэгорыя спрэчак з'яўляецца самай распаўсюджанай у працоўных адносінах?

— Найбольшай колькасць спраў, разгледжаных летас, была звязана са спяганнем заробатнай платы — 3626.

— Якая верагоднасць спягнаць з наймальніка запэчынацца па зарплате, калі работнік атрымлівае яе ў «канверце»?

— Суд будзе кіравацца тымі звесткамі аб заробатнай плаце, якія вызначаны штатным раскладам, працоўным дагаворам. Ніякая вусныя дамоўленасці аб тым, што частка заробатнай платы будзе выплачвацца па ведамасці, а частка — у «канверце», пад увагу прымацца не будзе. Пры гэтым работнікі павінны мець на ўвазе, што звесткі аб «афіцыйнай» заробатнай плаце прадстаўляюцца таксама ў Фонд сацыяльнай абароны насельніцтва, і ад яе памеру ў далейшым будзе залежыць індывідуальны каэфіцыент для прызначэння пенсіі.

— На карысць каго, работніка або наймальніка, часцей прымаецца рашэнне?

— Спрэчку выйграе той, хто мае рацыю. Прыклад статыстыку за мінулы год, іскі наймальнікаў аб спяганні шкоды, якія нанеслі работнікі, задаволены ў 93,3% выпадках. Іскі работнікаў аб спяганні заробатнай платы задаволены ў 76,55% выпадках. Па татой найважнейшай катэгорыі спрэчак, які аднаўленне на працы, іскі задаволены ў 40,25%, а з удзікам заключэння міравых пагадненняў суд аднавіў працоўныя працы больш чым 55% грамадзян, не згодных са сваім звальненнем.

Сямён ШАПІРА:

«МНЕ ДАСТАЛАСЯ ЭКАНАМІЧНА МОЦНАЯ І РАЗВІТАЯ ВОБЛАСЦЬ»

Губернатар Мінскай вобласці Сямён Шапіра правёў выязную прэс-канферэнцыю для журналістаў рэспубліканскіх і рэгіянальных СМІ цэнтральнага рэгіёна ў Дзяржынскім раёне. «Такія мерапрыемствы будуць ладзіцца ў далейшым. Яны даюць магчымасць больш дэталева азнаёміцца з канкрэтным рэгіёнам вобласці, яго сацыяльна-эканамічным развіццём, адметнасцю, гісторыяй і культурай», — адзначыў Сямён Шапіра. Менавіта такую форму сувязі з прэсай ён прапанаваў у Гродзенскай вобласці падчас свайго губернатараства.

Адказваючы на пытанні журналістаў, значную ўвагу старшыня Мінскага аблвыканкама ўдзельні сацыяльна-эканамічным аспектам і аграрнаму сектару. Як адзначыў губернатар, яму дасталася эканамічна моцная, развітая вобласць. Пра што сведчыць і самы вялікі ў краіне аб'ём валавога рэгіянальнага прадукту, атрыманы летас, — 104%. Разам з тым, у мінулым годзе знізіліся паказчыкі ў сельскай гаспадарцы. Зрэшты, як і па іншых рэгіёнах. На гэта паўплывала аб'ектыўныя фактары, перш за ўсё,

кліматчыныя. Але кіраўнік цэнтральнага рэгіёна упэўнены: сёлета аграрны на-вясцяюць упушчанае; сельскагаспадарчыя культуры выйшлі з зімы ў добрым стане, практычна не спатрэбіцца перасяваць плошчы.

Сямён Шапіра таксама расказаў, што па выніках дзейнасці за 2014 год лепшы раён Міншчыны атрымае 400 млрд рублёў з абласнога бюджэту. Такіх сродкаў дастаткова, каб прывесці ў ідэальны стан адзін раённы цэнтр. Крамя таго, гэта нядрэчны стымул да больш плённай працы, правядзення «Дажынак». Сёлета, напрыклад, Дзяржынскаму і Кругламу раёнаў выдзелена па 100 млрд рублёў. Менавіта гэтыя рэгіёны за апошнія тры гады дасягнулі значных поспехаў у развіцці — з улікам не толькі аб'ёму вытворчай прадукцыі, але і заробатнай платы, сацыяльных складнікаў, 100 мільярдаў рублёў атрымала і Заслаўе, дзе ладзіцца Дзень беларускага пісьменства. Дарчы, у горадзе ідзе актывная падрыхтоўка да свята, за кожным аб'ектам замацаваны арганізацыі, ведамствы, якія прыводзяць у парадак крэмы, фасады камбіната бытавога абслугоўвання, паштовага аддзялення, жылвых будынкаў, цэнтральную плошчу і чыгуначную станцыю.

Юлія БЕЛІТА.

Як адзначыў губернатар, вобласць ставіць перад сабой задачу — павялічыць экспарт прадукцыі і паслуг. На Міншчыне ўжо рэалізуецца звыш 300 інвясціцыйных праектаў з удзелам айчынных і замежных кампаній. Напрыклад, адна з літоўскіх фірмаў з абаротам каля 1 млрд долараў ЗША плануе пабудавана на тэрыторыі вобласці завод па перапрацоўцы рыбы. Сямён Шапіра упэўнены, што доля малага і сярэдняга бізнесу будзе ўзрастаць, бо для гэтага ёсць усё неабходныя ўмовы і прававая база.

— Што датычыцца сітуацыі ва Украіне, то Міншчына не адчула ад тамтэйшых падзей нейкіх цяжкіх наступстваў, хоць нашы эканомікі звязаны паміж са-

Прэс-канферэнцыя

ХУТКА ЛЕТА

(Заканчэнне.

Пачатак на 1-й стар.)

Пецёўці ў лагер выдзяляюцца бясплатна для дзяцей-сірот, дзяцей са шматдзетных сем'яў, дзяцей-інвалідаў. Мясцовымі выканкамі можа быць прадугледжана выдзяленне дадатковых сродкаў і для іншых катэгорій дзяцей, напрыклад, тых, хто знаходзіцца ў сацыяльна небяспечным становішчы, каб выдаць ім бясплатную пецёўку, адзначыла спецыяліст.

Улетку 2013 года ў лагерах усіх трынаццаці прайшлі аздаравленне 382,7 тыс. дзяцей (218,9 тыс. дзяцей у лагерах з дзённым і 163,8 тыс. дзяцей — з кругласутачным знаходжаннем). Усяго на працягу 2013 года ў аздаравленчых лагерах рэспублікі было аздаравлена 579,3 тыс. дзяцей.

Плануецца, што ў лагерах з кругласутачным знаходжаннем правядуць адзін з летніх месяцаў больш за 144 тысячы беларускіх школьнікаў, у тым ліку ў профільных — звыш 32,1 тысячы. У лагерах з дзённым знаходжаннем змогуць адзарацца больш за 206,800 дзяцей. У лагерах працы і адпачынку — 13,4 тыс. падлеткаў ва ўзросце ад 14 да 18 гадоў. У лагерах з кругласутачным знаходжаннем за кошт сродкаў рэспубліканскага бюджэту гэтым летам адпачнуць 3410 дзяцей, якія пацярпелі ад катастрофы на Чарнобыльскай АЭС. З выкарыстаннем сродкаў рэспубліканскага бюджэту таксама атрымаюць пецёўкі на летні адпачынак 160 дзяцей ваеннаслужачых і інвалідаў баявых дзеянняў на тэрыторыі іншых дзяржаў.

Таццяна ЛАЗОЎСКАЯ

Святлана БУСЬКО.

3 «МАСКОЎСКАГА» — НА «СЛАВІНСКАГА»

У сувязі з неабходнасцю пазатпагнага вызвалення тэрыторыі сталічнага аўтавакзала «Маскоўскі» з 1 краінава на дыспетчарскую станцыю «Славінскага» пераводзіцца шэраг прыгарадных маршрутаў.

Паводле інфармацыі дзяржаўнага прадпрыемства «Мінсктранс», гаворка ідзе пра 36 прыгарадных маршрутаў, сярод якіх, у прыватнасці, №№ 21, 251, 350, 351, 351 А, 254, 302, 353, 347, 413, 212, 240, 444, 417 Д, 309, 310, 410 і іншыя. Адначасова канцавава «Гарадок» пераімяняецца з «С/Т «Сонечны», «С/Т «Агароднік» у «Дуброўка» (для маршрута № 309 Д), «14-ы кіламетр» — у «Паварот Вярбіцкай», «Пасёлак Лясны» пераімяняецца ў «Аграгародок «Лясны».

ВЫСТАВА КЛІЧА АДПАЧЫЦЬ АКТЫЎНА!

З 2 па 5 красавіка ў Мінску ў выставачным цэнтры на вуліцы Янкі Купалы пройдзе міжнародная спецыялізаваная выстава «Паляванне і рыбалоўства. Вясна-2014».

Па традыцыі, на ёй шырока будучы прадстаўлены найперш тавары і паслугі ад падведманых Міністарствам лясноў гаспадаркі арганізацый. «Белдзяржпаляванне» падрыхтавала новую сучасную прадукцыю. Запланавана прэзентацыя новага каталога айчынных лясных гаспадарак. На выставе ў іх можна будзе набыць туры выхаднага дня. Паляўнічыя змогуць купіць пецёўкі на паляванне на вадаплаўную дзічню, у прыватнасці, на вальдшопаў. Можна будзе набыць і падсадных качак. А рыбалоўна-аматар прапаноўвае туры ў Нацыянальны парк «Прыпяцкі», «Браслаўскія азёры».

На другім паверсе выстававага цэнтра зноў будзе працаваць выстаўка паляўнічых і рыбалоўаў таксама адна традыцыя — падчас работы выставы можна будзе паспытаць стравы паляўнічых кхуні, якія будуць гатавацца тут жа, на свежым паветры — на адкрытай пляцоўцы каля павільёна. Плануецца, што наведнікі змогуць пакаштаваць шурпу.

Будучы шырока прадстаўлены дары прыроды — ягады, грыбы, мёд, а таксама венкі для лазні, сувеніры з дрэва. Ахвотныя змогуць набыць пушніну — шкуры ваўка, лісы, кунцыі, янотападобнага сабакі, бобра.

Беларускае таварыства паляўнічых і рыбалоўаў таксама прапануе туры ва ўсе паляўнічыя гаспадаркі. Удалымі паляўнічым сабак змогуць атрымаць рэгістрацыйную картку на іх, а пры жаданні — атрымаць экспертную ацэнку сабакі.

У экспазіцыі выставы будуць прадстаўлены паляўнічыя і рыбалоўныя тавары: аксесуары, адзенне, амуніцыя, спецыялізаваная зброя і боепрыпасы, спецыяльныя транспартныя сродкі і іншыя.

Сяргей РАСОЛЬКА.

БУДУЧЫЯ МАМАМ... ЗАСПЯВАЮЦЬ!

У Віцебскай абласной філармоніі ўмеюць па-добрыму заінтрыгаваць гледачоў рознага ўзросту і здзіўляюць шэдэўрамі музыкі нават тынейджараў. У гэтай жа ўстанове культуры ўпершыню ў краіне рэалізуецца ўнікальная музычная праграма для будучых мам.

— Музычная праграма для дзяцей «Альбом для юнацтва» дае магчымасць юным гледчак пазнаёміцца з часткай вядомага аднамягенага творца Роберта Шумана ў выкананні прызнага калектыву «Віцебскія вiртуозы», — паведамлілі «Звяздзе» ў філармоніі.

Выдатыя намецкі кампазітар Шуман, якога музыказнаўцы часта называюць «вешчар птушчай музыкі», калісьці сказаў: «На ласунках, пірожных і цукерках ніводнае дзіця не вырасце здаровым чалавекам. Духовна ежа, таксама як і ццеленая, павінна быць простаай і здаровай. Вялікая май-стары дастаткова пакапацілася аб такой ежы: карытайся ёй!» Бось і ў філармоніі «кармьць» тынейджараў духоўнымі «ласункамі».

А ў Дзень касманатаўкі, 12 красавіка, у рамках музычнага цыкла для будучых мам «Выткаць душу з нот» жанчынны выканаюць музычныя творы пад кіраўніцтвам салістаў філармоніі. Як паабцавалі ва ўстанове культуры, песні будуць нескладанымі для выканання, таму ніякай папярэдняй спецыяльнай музычнай падрыхтоўкі не спатрэбіцца. У рамках канцэртна-пазнавальнай праграмы «Гульні настрой» слухачкі паучоцца лепшазе з музычнай класікі. Што цікава, проста ў філармоніі арганізуецца пазнавальная гутаркі і індывідуальныя кансультацыі з псіхологам і гінеколагам.

ЖАНЧЫНА ВЫРАТАВАЛА РЫБАКА

Дзякуючы гераізму жанчын, якая стала выпадковай сведкай таго, які тануў рыбак, апошні застаўся жывы: яна ўтрымлівала яго да прыезду выратавальнікаў.

— У вёсцы Малая Лётца а сёмай гадзіне вечара жанчына, якая гуляла па беразе возера, убачыла, што пад лёд, прыкладна за 20 метраў ад берага, прарваліся рыбак. Яна выклікала выратавальнікаў. Як потым паведамлілі выдзольчы дзяржня, рыбак папаўздэжалі аб небяспечна выхаду на тонкі лёд пры тэмпературы паветра +10 градусаў. Але ён вырашыў рызыкнуць, спадзеючыся на ўлоў. Жанчына да прыбыцця пажарных з дапамогай вярхоўкі ўтрымлівала чалавек, які быў у вадзе, — паведамліла «Звяздзе» Марына Лавока, прэс-сакратар Віцебскага абласнога ўпраўлення па надзвычайных сітуацыях.

Пра «выратавальніццу з народа» вядома, што яна адпачывала ў санаторыі «Лётцы». А пра выратаванага, што ён — з Віцебска. Рыбак з гэтага назва «пераахалоджэнне» шпіталізаваны ў бальніцу. Стан яго здароўя медыкі адзначаюць як сярэдняй ступені цяжкасці. Устаноўлена, што мужчына быў цяжарны. У дзень zdarання таўшчыня лёду на возеры была ўсяго 5 сантыметраў.

Аляксандр ПУКШАНСКІ.

— Вядома, калі будзе ўстаноўлена, што пры звальненні наймальнік не парушыў заканадаўства, суд адмовіць работніку ў задавальненні іску.

— Ці магчыма выйграць падобны спрэчак работніку, не звяртаючыся да дапамогі адвакатаў, наняў якіх у людзей часам няма грошай?

— Вядома, удзел у судовым працэсе адваката значна аблягчае становішча работніка. Адвакат дапаможа яму складасці іскавую заяву, сфармуляваць патрабаванні, якія работнік жадае заявіць у суд, растлумачыць, якія дакументы неабходна падаць адначасова з іскавай заявай. Гэта дапаможа выключыць выпадкі адмовы ў завярджэнні справы, калі ісцы не вынікаў папярэдні парадак разгляду спрэчкі ў камісіі па працоўных спрэчках або пакаднанай заявы без руху, калі яна не адпавядае патрабаванням, прадугледжаным Грамадзянскім працэсуальным кодэксам. Тым больш заканадаўствам прадугледжана, што юрыдычная дапамога грамадзянам пры вядзенні спраў па працоўных спрэчках аказваецца за кошт сродкаў калегіі адвакатаў. Аднак, яна, ёсць работнікі, якія самастойна звяртаюцца ў суд, грамадзянскі складваюць іск.

— Ксенія Іванюна, што б вы парамавандалі кіраўнікам арганізацый пры заключэнні працоўнага дагавора?

І работнікам, якія іх падпісваюць?

— Работнікі і наймальнікі павінны ўзгадніць узамейныя правы і абавязкі, тэрмін працоўнага дагавора, рэжым і аплату працы і іншыя ўмовы. Рэкамендуецца выкарыстоўваць прыкладную форму працоўнага дагавора і прыкладную форму кантракта, зацверджаныя адпаведна Міністарствам працы і Светамі Міністраў. У працоўнай дагаворы, вядома, наймальнік можа ўключыць дадатковыя ўмовы, аднак яны не павінны пагаршаць становішча работніка.

Надзея ДРЫЛА.

НАВІНЫ

ПАДЗЕІ

ФАКТЫ